

Sygn. akt I ACa 302/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 listopada 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący :	SSA Mieczysław Brzdąk
Sędziowie :	SA Roman Sugier (spr.) SA Ewa Jastrzębska
Protokolant :	Anna Wieczorek

po rozpoznaniu w dniu 7 listopada 2018 r. w Katowicach

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w T.

przeciwko Skarbowi Państwa - Prezesowi Sądu Okręgowego w (...)

o zapłatę

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach

z dnia 31 października 2017 r., sygn. akt II C 130/16

1) oddala apelację;

2) zasądza od powódki na rzecz Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej 240 (dwieście czterdzieści) złotych z tytułu kosztów postępowania apelacyjnego.

SSA Ewa Jastrzębska	SSA Mieczysław Brzdąk	SSA Roman Sugier
---------------------	-----------------------	------------------

Sygn. akt I ACa 302/18

UZASADNIENIE

Powód (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w T. w pozwie skierowanym przeciwko Skarbowi Państwa – Prezesowi Sądu Okręgowego w Katowicach wnosił o zasądzenie od pozwanego na jego rzecz kwoty 494,40 złotych z odsetkami od dnia 21 maja 2014r.

Uzasadniając żądanie podał, że jest to odszkodowanie za szkodę wynikającą z wydania przez Sąd Okręgowy w Katowicach sprzecznego z prawem postanowienia z dnia 1 sierpnia 2013r. w sprawie o sygn. akt IX Pz 160/13. Postanowieniem tym Sąd Okręgowy jako Sąd Odwoławczy oddalił zażalenie powoda na orzeczenie Sądu Rejonowego w T. o sprostowaniu omyłki w sentencji wyroku z dnia 24 września 2012 r. w sprawie o sygn. akt IV P 78/9 co do daty początkowej naliczenia odsetek od zasądzonych należności.

W ocenie powoda sprostowanie takie było niedopuszczalne, co spowodowało u niego szkodę w postaci konieczności zapłaty odsetek o 464,40 złotych wyższych oraz zbędną opłatę od zażalenia w kwocie 30 złotych. Mimo niedopuszczalności kwestionowanego orzeczenia, stanowiącego w istocie korektę wyroku, zażalenie nie zostało uwzględnione.

Pozwany w odpowiedzi na pozew wnosił o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów.

Zarzucił, że zażalenie powoda na postanowienie o sprostowaniu omyłki, jakie zapadło przed Sądem Rejonowym w T. zostało odrzucone, a do wydania kwestionowanego orzeczenia doszło w wyniku rozpoznania zażalenia interwenienta ubocznego w tamtej sprawie. Powód nie wykorzystał więc możliwości zaskarżenia orzeczenia w związku z którym obecnie dochodzi odszkodowania.

Ponadto pozwany podniósł, że w sprawie nie zachodzą przesłanki z art. 417¹ §2 k.c. uzasadniające uwzględnienie powództwa, gdyż orzeczenie z 1 sierpnia 2013r. jakie zapadło przed Sądem Okręgowym w Katowicach w sprawie o sygn. akt IX Pz 160/13 nie jest bezprawne w sposób kwalifikowany, elementarny i oczywisty.

Wyrokiem z dnia 31 października 2017r. Sąd Okręgowy w Katowicach oddalił powództwo i zasądził od powoda na rzecz Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej 120 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Wyrok Sądu pierwszej instancji oparty został na ustaleniach faktycznych, które nie są kwestionowane przez żadną ze stron. Sąd Apelacyjny uznaje je za prawidłowe i traktuje jako swoje własne. Zbędnym jest więc powielanie tych ustaleń w motywach wyroku Sądu odwoławczego.

Jedynie dla jasności wyводу należy podać, że w sprawie o sygn. akt IVP 78/09 Sąd Rejonowy w T. wydał wyrok z dnia 24 września 2012r. zasądający m.in. na rzecz przeciwnika procesowego powoda, jego byłego pracownika, należności z tytułu wynagrodzenia za pracę za październik, listopad i grudzień 2008r., świadczenie z tytułu niezdolności do pracy w grudniu 2008r., wynagrodzenie za pracę za styczeń 2009r., należności z tytułu niezdolności do pracy w styczniu 2009r., należności z tytułu diet za październik, listopad i grudzień 2008r., ekwiwalent za urlop niewykorzystany oraz odszkodowanie za rozwiązanie umowy bez wypowiedzenia z winy pracodawcy. Rozwiązanie umowy o pracę przez powoda nastąpiło w grudniu 2009r. Przeciwnik procesowy powoda żądał zasądzenia dochodzonych należności od wskazanych dat w 2008r. lub 2009r.

We wspomnianym wyroku z dnia 24 września 2012r. Sąd Rejonowy w T. część należności zasądził z odsetkami od 2010r. Wyrok zawiera też orzeczenie o oddaleniu powództwa w pozostałym zakresie.

Postanowieniem z dnia 4 października 2012r. Sąd Rejonowy w T. we wspomnianej sprawie sprostował omyłkę w wyroku z dnia 24 września 2012r. korygując wielkość kwot o jakich mowa w punktach II 3. I II 4. tego wyroku. Kolejnym postanowieniem z dnia 20 grudnia 2012r. Sąd Rejonowy w T. sprostował oczywistą omyłkę pisarską w sentencji wyroku z dnia 24 września 2012r. w ten sposób, że w punkcie I wyroku, ustępie 1, tiret 3, 4, 5, 6 oraz 11 i 12 w miejsce roku „2010” wpisał rok „2009”.

W wyniku zażalenia interwenienta ubocznego w tamtej sprawie Sąd Okręgowy w Katowicach postanowieniem z dnia 1 sierpnia 2013r. sygn. akr IXPz 160/13 uchylił postanowienie Sądu Rejonowego w T. z dnia 4 października 2012r. uznając, że dokonane sprostowanie było niedopuszczalne, gdyż stanowiło w istocie korektę błędnego orzeczenia o kosztach procesu. Sąd Okręgowy oddalił zażalenie na postanowienie Sądu Rejonowego w T. z dnia 20 grudnia 2012r. przyjmując, że w sprawie miało miejsce sprostowanie oczywistej omyłki co do daty odsetek należnych od zasądzonych roszczeń jakich dotyczyło sprostowanie.

Mając na względzie powyższe ustalenia Sąd pierwszej instancji uznał powództwo powoda o zapłatę odszkodowani za bezzasadne.

Za chybiony Sąd uznał podniesiony w toku postępowania zarzut powoda jakoby pozwany był reprezentowany przez osobę, która nie ma przymiotu radcy Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej. Nie podzielił też zarzutu pozwanego, że powód nie zaskarżył skutecznie orzeczenia Sądu Rejonowego w T. o sprostowaniu oczywistej omyłki, gdyż w istocie uczynił to jedynie interwenient uboczny. Zdaniem Sądu nie ma to istotnego znaczenia, gdyż podstawą powództwa jest twierdzenie o bezprawności orzeczenia Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 1 sierpnia 2013r. o sygn.. IXPz 160/13, które było już niezaskarżalne. Ewentualna bezprawność tego orzeczenia w rozumieniu przepisu art. 417¹ §2 k.c. winna być stwierdzona przesłankowo w ramach wytoczonego przez powoda powództwa odszkodowawczego.

W ocenie Sądu Okręgowego brak podstaw do uwzględnienia powództwa, gdyż dopuszczalne było sprostowanie omyłki co do daty początkowej zasądzonych odsetek. Nie była bowiem sporna w sprawie przed Sądem Rejonowym w T., data wymagalności poszczególnych roszczeń, a ich błędne zasądzenie było wynikiem oczywistej omyłki.

Ponadto nawet gdyby orzeczenie w tym przedmiocie było błędne to nie ma ono charakteru elementarnego i kwalifikowanego.

Jako podstawę prawną wyroku Sąd Okręgowy wskazał przepis art. 417¹ §2 k.c., a w zakresie orzeczenia o kosztach przepis art. 98 k.p.c.

Wyrok został zaskarżony apelacją przez powoda w całości.

Skarżący zarzucił:

1) naruszenie prawa materialnego, tj.:

a) art. 45 ust. Konstytucji RP przez uznanie, że w sprawie przeciwko Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Prezesa Sądu Okręgowego w Katowicach dopuszczalne było wyrokowanie przez sędziego tego Sądu,

b) art. 417¹ §2 k.c. poprzez wadliwą wykładnię polegającą na uznaniu, że powodowi nie należy się odszkodowanie za szkodę wynikającą z oczywiście wadliwego orzeczenia Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 1 sierpnia 2013r. w sprawie IXPz 160/13,

c) art. 350 k.p.c. poprzez wadliwe uznanie, że zmiana orzeczenia poprzez postanowienie o sprostowaniu może skutkować zmianą wysokości zobowiązania strony, której dotyczy wyrok,

d) art. 417¹ k.c. w związku z art. 77 ust. 1 Konstytucji RP poprzez wadliwą wykładnię tych przepisów sprowadzającą się do uznania, że wadliwe działanie władzy publicznej nie powoduje odpowiedzialności Skarbu Państwa za spowodowaną w ten sposób szkodę,

e) art. 6 k.c. poprzez błędne uznanie, że wadliwe orzeczenie nie wyrządziło powodowi szkody,

f) art. 54 ust. 1 pkt 4 ustawy o Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej poprzez błędne uznanie, że pozwanego może reprezentować osoba nie mająca wymaganych do tego uprawnień.

W apelacji zarzucono też naruszenie przepisów prawa procesowego, tj.:

a) art. 379 §1 k.p.c. przez wydanie w sprawie orzeczenia przez sędziego sądu w związku z działaniem którego wiąże się dochodzone roszczenie oraz przez dopuszczenie do udziału w sprawie osoby, która nie ma uprawnień do reprezentowania Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej,

b) art. 48 §1 ust. 1 i 4 k.p.c. w związku z art. 379 §1 k.p.c. poprzez wyrokowanie w sprawie przez sąd, który z mocy ustawy reprezentuje pozwanego i przez sędziego, który pozostaje w zależności służbowej z sądem reprezentującym pozwanego.

Powołując się na powyższe powód wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku i o zasądzenie kosztów za obie instancje, a nadto o wystąpienie do Trybunału Konstytucyjnego czy zgodna z art. 45 ust. 1 Konstytucji RP jest norma zawarta w przepisie art. 29 k.p.c., która umożliwia rozpoznanie sprawy przez sąd w związku z działaniem którego wiąże się dochodzone roszczenie.

Pozwany wnosił o oddalenie apelacji i o zasądzenie od powoda na jego rzecz kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny w Katowicach zważył, co następuje:

Apelacja powoda nie jest zasadna.

W pierwszej kolejności należy stwierdzić, że nie jest zasadny zarzut nieważności postępowania mający wynikać z tego, że strona pozwana była reprezentowana przez osobę nienależycie umocowaną (art. 379 pkt 2 k.p.c.). Trafnie Sąd Okręgowy wskazał w motywach zaskarżonego wyroku, że radca Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej wykazał swe umocowanie do występowania w imieniu tej jednostki przez dołączenie do akt kopii legitymacji służbowej. Twierdzenie, że osoba ta nie może być radcą Prokuraturii Generalnej gdyż nie posiada już uprawnień do wykonywania zawodu adwokata lub radcy prawnego wynika z błędnego rozumienia przepisu art. 54 ustawy o Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej. Powód wymóg wynikający z tego przepisu, tj. posiadanie uprawnień adwokata lub radcy prawnego, niezbędny dla uzyskania przymiotu radcy Prokuraturii Generalnej, przypisuje także osobie, która jest już radcą Prokuraturii Generalnej. Zdaniem skarżącego skoro radcowie Prokuraturii Generalnej zatrudnieni są jako pracownicy etatowi,

a w przypadku adwokatów jest to niedopuszczalne, a radca prawny nie może wykonywać już takiego zawodu, tzn. że radca Prokuraturii Generalnej w istocie nie posiada takiego statusu, gdyż nie przysługują mu już wymagane uprawnienia adwokata lub radcy prawnego.

W ocenie Sądu Apelacyjnego rozumowanie to jest błędne i wynika z nadmiernego przypisywania znaczenia literalnej wykładni przepisów, która rozumiana tak jak chce tego skarżący, prowadziłaby do wniosku, że radcą Prokuraturii Generalnej może być osoba posiadająca uprawnienia, które traci z chwilą powołania jej na radcę Prokuraturii Generalnej, co uniemożliwia uznanie jej za radcę Prokuraturii Generalnej RP. Zdaniem Sądu Apelacyjnego należy zakładać racjonalność działania ustawodawcy co skłania do uznania, że wymóg posiadania uprawnień do wykonywania zawodu adwokata lub radcy prawnego jest niezbędny do czasu powołania danej osoby na radcę Prokuraturii Generalnej RP. Dlatego też zarzut naruszenia art. 54 ust.1 pkt 4 ustawy o Prokuraturii Generalnej Sąd odwoławczy uznał za chybiony.

Sąd Apelacyjny nie dopatrył się też konieczności zwracania się do Trybunału Konstytucyjnego w celu rozważenia czy przepis art. 29 k.p.c. jest sprzeczny z przepisem art. 45 ust.1 Konstytucji RP gwarantującego rozpoznanie sprawy przez niezależny i bezstronny Sąd.

Zarzuty apelacji w tym zakresie, powiązane z naruszeniem przepisu art. 48 §1 ust. 1 i 4 k.p.c. zmierzają do wykazania, że orzekanie przez sędziego Sądu Okręgowego w Katowicach w sprawie w której Skarb Państwa reprezentuje Prezes tego Sądu jest orzekaniem w sprawie w której pozostaje on z jedną ze stron w takim stosunku prawnym, że wynik sprawy oddziałuje na jego prawa lub obowiązki.

Twierdzenie tego rodzaju jest całkowicie nieuprawnione. Przepis art. 48 §1 ust. 4 k.p.c., ze względu na okoliczności sprawy, w ogóle nie ma zastosowania. Nieuzasadnione jest też twierdzenie, że sędziowie Sądu Okręgowego w Katowicach z mocy art. 48 §1 ust. 1 k.p.c. winni być wyłączeni od rozpoznania sprawy Stroną w sprawie nie jest bowiem Prezes Sądu Okręgowego w Katowicach, w którym orzekał Sąd wydający kwestionujący wyrok, lecz Skarb Państwa. Nie sposób uznać, że wyrok wydany w takiej sprawie przez danego sędziego oddziałuje na jego prawa i obowiązki. Podobnie należy ocenić to, że Skarb Państwa reprezentuje Prezes Sądu Okręgowego w Katowicach. Nie istnieje bowiem żadna zależność między prawami i obowiązkami sędziego wyrokującego w sprawie tego rodzaju, a prezesem sądu w którym orzeka. Wspomniana w apelacji zależność służbowa nie dotyczy bowiem kwestii dotyczącej orzekania. Prezes sądu sprawuje bowiem nad sędziami jedynie nadzór administracyjny i nie może ingerować w sferę związaną z orzekaniem. Sędzia orzekający w sprawie nie jest podwładnym prezesa sądu zobowiązanym do wykonywania jego poleceń służbowych.

Nie są też zasadne podniesione w apelacji zarzuty dotyczące naruszenia przepisów prawa materialnego.

W ocenie Sądu Apelacyjnego brak jest podstaw do uznania za trafny zarzutu skarżącego, że postanowienie o sprostowaniu oczywistych omyłek czy błędów pisarskich w orzeczeniu może mieć miejsce jedynie w takim przypadku gdy nie wpływa to na wielkość zobowiązania podmiotu, którego dotyczy obowiązek spełnienia świadczenia. W tym zakresie można się odwołać do poglądów doktryny przytoczonych przez Sąd Okręgowy w motywach zaskarżonego wyroku.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego o dopuszczalności sprostowania decyduje oczywistość omyłki lub błędu pisarskiego. Kwestionowane orzeczenie dotyczyło błędu pisarskiego dotyczącego daty początkowej odsetek od zasądzonej należności. Zamiast daty „2009”

w wyroku podano datę „2010”. Oczywistość tego błędu wynika nie tylko z porównania sentencji wyroku Sądu Rejonowego w T. z jego uzasadnieniem, ale i z okoliczności sprawy. Przeciwnik procesowy powoda dochodził bowiem należności za rok 2008 i 2009

i odsetek liczonych od wskazanych dni dotyczących tych lat.

Sprawa dotyczyła rozwiązania umowy o pracę i związanych z tym roszczeń na przełomie lat 2008-2009. Powód nie kwestionował przed Sądem Rejonowym w T. daty wymagalności roszczeń. Błąd co do daty rocznej od której je zasądzone był więc oczywisty. Ponadto nie jest spełniona druga z przesłanek uzasadniających zasądzenie odszkodowania,

a mianowicie kwalifikowany i elementarny charakter błędności tego orzeczenia. Sąd Okręgowy w Katowicach wydając orzeczenie z 1 sierpnia 2013r. ocenił czy i które ze sprostowań dokonanych przez Sąd Rejonowy w T. było dopuszczalne. Jedynie co do części niektórych uznał je za spełniające wymogi wynikające z przepisu art. 350 §1 k.p.c. co orzekając co do zasadności zażalenia w przekonywujący sposób uzasadnił.

Sąd Apelacyjny podziela ocenę prawną zawartą w motywach tego orzeczenia. Nawet jednak gdyby tę argumentację uznać za błędną nie jest ona wadliwa w sposób elementarny

i kwalifikowany. Jedynie zaś w takim przypadku można mówić o bezprawnym orzeczeniu uzasadniającym prawo do żądania odszkodowania.

Dlatego Sąd Apelacyjny na mocy art. 395 kpc oddalił apelację powoda jako pozbawioną uzasadnionych podstaw.

O kosztach Sąd odwoławczy orzekł na mocy art.98 kpc zasądając od powoda na rzecz Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej koszty zastępstwa procesowego według stawki minimalnej należnej od wartości przedmiotu zaskarżenia.

SSA Ewa Jastrzębska	SSA Mieczysław Brzdąk	SSA Roman Sugier
---------------------	-----------------------	------------------